

KOMMITTÉN FÖR AVSKAFFANDE AV RASDISKRIMINERING

74:e sessionen
16.2 – 6.3.2009

BEHANDLING AV RAPPORTER SOM KONVENTIONSSTATERNA HAR LÄMNAT IN I ENLIGHET MED ARTIKEL 9 I KONVENTIONEN

Slutsatser från kommittén för avskaffande av rasdiskriminering FINLAND

Ogranskad förhandsversion

1. Kommittén behandlade Finlands som en enda handling inlämnade 17:e, 18:e och 19:e periodiska rapport (CERD/C/FIN/19) vid sina 1918:e och 1919:e möten (CERD/C/SR.1918 och CERD/C/SR.1919) den 25 och 26 februari 2009. På sitt 1929:e möte den 5 mars 2009 (CERD/C/SR.1929) antog kommittén följande slutsatser.

A. Inledning

2. Kommittén välkomnar det faktum att konventionsstaten inom utsatt tid har lämnat in rapporten som följer rapporteringsanvisningarna. Kommittén välkomnar vidare konventionsstatens utförliga skriftliga svar på de frågor som stod på agendan samt den muntliga presentation och tilläggsinformation som konventionsstaten gav som svar på kommitténs muntliga frågor och som vilka visar att staten alltjämt fortskrider i genomförandet av konventionen. Kommittén tackar för de åtgärder konventionsstaten har vidtagit för att behandla de ärenden kommittén tog upp i de föregående slutsatserna (CERD/C/63/CO/5).

3. Kommittén uppskattar den raka och öppna diskussion som har förts med delegationen som leddes av chefen för utrikesministeriets enhet för människorättsdomstols- och människorättsärenden och som bestod av representanter för olika ministerier och en riksdagsledamot. Kommittén uppskattar också det faktum att konventionsstaten öppet medger att det förekommer rasdiskriminering på vissa delområden av det finländska samhället.

4. Kommittén noterar med belåtenhet att konventionsstaten har haft ett nära samarbete med det civila samhället i uppgörandet av rapporten.

B. POSITIVA ASPEKTER

5. Kommittén välkomnar godkännandet av likabehandlingslagen från 2004, vars syfte är att främja och trygga likabehandling samt att effektivisera rättsskyddet för dem som utsätts för diskriminering i situationer som hör till lagens tillämpningsområde.

6. Kommittén välkomnar det faktum att konventionsstaten har inrättat en permanent och oberoende diskrimineringsnämnd för att främja rättsskyddet och att minoritetsombudsmannen som institution fått en starkare ställning. Bägge institutioner övervakar hur likabehandlingslagen från 2004 följs i fråga om etnisk härkomst. Kommittén välkomnar också det faktum att minoritetsombudsmannen och diskrimineringsnämnden från den 1 januari 2008 har flyttats över till inrikesministeriet som oberoende myndigheter.

7. Kommittén välkomnar delegationens muntliga information om att riksdagen har antagit en ändring av utlänningslagen som ger innehavare av tillfälligt uppehållstillstånd (B-tillstånd) rätt till förvärvsarbete.
8. Kommittén noterar med belåtenhet att konventionsstaten har anslutit sig till konventionen om begränsning av statslöshet från 1961 och ratificerat det tolfte tilläggsprotokollet till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.
9. Kommittén noterar med belåtenhet att strafflagen år 2003 kompletterades med en bestämmelse som kriminaliserar deltagande i sådana organiserade gruppers verksamhet som traktar efter att agitera mot någon bestämd folkgrupp och med en bestämmelse som möjliggör ett strängare straff på den grunden att ett brott har begåtts med rasistiska motiv.
10. Kommittén vill tacka konventionsstaten för att den har gjort upp ett antimobbingsprogram i skolorna som ska sättas i verket i alla grundskolor 2009–2011. Mobbingen i skolorna riktar sig ofta mot barn med minoritets- eller invandrarbakgrund.
11. Kommittén välkomnar programmet för inre säkerhet som antogs i maj 2008, som ska förbättra tryggheten för invandrare och etniska minoriteter, minska våldet och bekämpa organiserad brottslighet, IT-brottsligheten och närelaterade risker.

C. KRITIK OCH REKOMMENDATIONER

12. Kommittén noterar uppgifterna om vissa etniska grupper samt delegationens information om att lagstiftningen hindrar konventionsstaten att i folkbokföringen skilja åt etniska grupper eller annars särskilja medborgare utifrån etnisk, språklig eller religiös bakgrund. Kommittén uttrycker dock sin oro över att konventionsstatens rapport inte innehåller statistiska uppgifter över befolkningsstrukturen.

I enlighet med punkterna 10–12 i de reviderade rapporteringsanvisningarna (CERD/C/2007/1) rekommenderar kommittén att konventionsstaten för att kunna utvärdera befolkningens ekonomiska, kulturella och sociala ställning ska ta fram uppgifter om dess etniska sammansättning, användningen av modersmål, allmänt använda språk eller andra indikatorer på etnisk mångfald, liksom även annan information som fås på frivillig basis genom riktade samhällsvetenskapliga undersökningar, där uppgiftslämnarnas integritet och anonymitet respekteras fullt ut. Konventionsstaten bör också ge kommittén uppgifter om den etniska sammansättningen bland fångarna.

13. Kommittén noterar de förklaringar som ges i punkterna 74 och 75 i rapporten och de svar som lämnats på kommitténs frågor (s. 10 i de skriftliga svaren), där det konstateras att det för tillfället inte är motiverat att göra ändringar i sametingslagen och att sametinget anser att samedefinitionen borde diskuteras på nordisk nivå för att få till stånd en gemensam definition. Kommittén upprepar dock sin åsikt att konventionsstaten har en alltför snäv uppfattning om definitionen av vem som ska anses vara same och därmed falla under tillämpningsområdet för lagstiftningen till skydd för samernas rättigheter enligt vad som föreskrivs i sametingslagen och enligt högsta förvaltningsdomstolens tolkning av denna lag.

Kommittén upprepar sin rekommendation om att konventionsstaten borde tillskriva dessa människors självidentifikation större vikt än hittills, så som framförs i kommitténs allmänna rekommendation nr 8 (1990).

14. Kommittén uppskattar det faktum att konventionsstaten medger att den rättsliga ovissheten förenad med frågan om samernas markrättigheter kan vara till skada för förhållandet mellan de etniska grupperna på dessa områden. Kommittén upprepar dock sin oro för att lösningen av frågorna om samernas markrättigheter har framskridit endast i begränsad utsträckning och att konventionsstaten inte har anslutit sig till Internationella arbetsorganisationens konvention nr 169 om ursprungsfolk och stamfolk (artikel 5 stycke d punkt 5, artikel 5 stycke e punkt 6 och artikel 6).

Kommittén fäster på nytt konventionsstatens uppmärksamhet vid sin allmänna rekommendation nr 23 (1997) om ursprungsfolkens rättigheter, där konventionsstaterna bland annat uppmanas att erkänna ursprungsfolkens rätt att äga, utveckla, övervaka och använda sin gemensamma mark, sina gemensamma områden och naturresurser och att skydda dessa rättigheter. Kommittén vädjar på nytt till konventionsstaten för att den tillsammans med samerna ska få denna marktvist avgjord på ett lämpligt sätt och rekommenderar att konventionsstaten så fort som möjligt ansluter sig till Internationella arbetsorganisationens konvention nr 169. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten i samråd med berörda parter ska vidta effektiva åtgärder för att säkerställa att utredningen om rätten till mark i övre Lappland ska leda till konkreta åtgärder, däribland antagande av ny lagstiftning. Konventionsstaten uppmanas också att fortsätta samråda med berörda ministerier och med sametinget om inrättandet av ett nytt beredningsorgan med uppgift att nå en lösning i frågan om markanvändningsrätten inom det samiska hembygdsområdet.

15. Kommittén noterar att konventionsstaten har vidtagit åtgärder för att bekämpa rasistiska och främlingsfientliga attityder bland unga, bland annat genom att bevilja anslag riktade till lärare och elever i utbildningen på första och på andra stadiet för projekt som främjar kulturell mångfald samt antirasistiskt arbete och medvetandehöjande åtgärder. Kommittén noterar också att antimobbingsprogram har införts i de skolvisa läroplanerna. Kommittén är dock oroad över att rasistiska och främlingsfientliga attityder fortfarande förekommer inom många sektorer av befolkningen.

Kommittén uppmanar konventionsstaten att fortsätta sina ansträngningar att följa upp alla tendenser som kan leda till rasistiskt eller främlingsfientligt beteende och att bekämpa de negativa konsekvenserna av dessa tendenser. Kommittén rekommenderar också att konventionsstaten på alla utbildningsnivåer fortsätter främja en allmän medvetenhet om diversitet och kulturell mångfald och att den breddar antimobbingsprogrammet. Mobbningen i skolorna riktar sig i stor utsträckning till elever med invandrarbakgrund och försvårar därigenom deras integrering i samhället. Vidare uppmanar kommittén konventionsstaten att i sina strategier för bekämpning av rasistiska och främlingsfientliga attityder rikta sig till fullvuxna finländare.

16. Kommittén noterar konventionsstatens ständiga ansträngningar att bekämpa rasistisk propaganda och spridandet av rasistiskt och främlingsfientligt material på nätet. De omfattar bland annat förnyandet av yttrandefrihetslagstiftningen år 2004 så att myndigheterna har rätt att få tillgång till sändarens identifikationsuppgifter ifall ett meddelande på nätet kan misstänkas fylla rekvisiten för ett brott. Vidare antog konventionsstaten i maj 2008 ett program för inre säkerhet och sätter nu upp ett system för att kunna ingripa vid brott som förekommer på nätet. Kommittén är dock fortfarande oroad över att problemet fortsättningsvis är detsamma.

Kommittén uppmuntrar konventionsstaten att fortsätta sina nationella och internationella ansträngningar för att bekämpa rasdiskrimineringens manifestationer av idag, såsom rasistisk propaganda på nätet, och att söka medel och metoder att blockera användningen av internet för rasistiska ändamål. Kommittén ber konventionsstaten fortskrida i sin avsikt att ratificera tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet som handlar om kriminalisering av rasistiska och främlingsfientliga handlingar som gjorts med hjälp av dator, så som angivet i den 17:e, 18:e och 19:e periodiska rapporten.

17. Kommittén uttrycker sin oro över den faktiska boendesegregering som såväl invandrare som romer blir utsatta för (artikel 3).

Kommittén rekommenderar att konventionsstaten säkerställer att lagstiftningen som förbjuder diskriminering följs när bostäder beviljas och att den i sin följande periodiska rapport informerar om åtgärderna som vidtagits för att eliminera denna segregering.

18. Kommittén välkomnar konventionsstatens åtgärder för att eliminera diskrimineringen av romer, däribland att det har utsetts kontaktpersoner för romer på de lokala arbetskraftsbyråerna och att personalen där har fått utbildning i romsk kultur och etnisk likabehandling. Kommittén är dock alltjämt oroad över att personer som hör till den romska gemenskapen endast begränsat åtnjuter de rättigheter som tryggas i konventionen, särskilt vad beträffar utbildning, arbete, boende och tillträde till offentliga utrymmen. Kommittén är särskilt oroad över den höga arbetslösheten bland romer, som har sin grund i deras bristfälliga grundutbildning (artiklarna 2, 5 och 6).

I ljuset av sin allmänna rekommendation nr 27 (2000) angående diskrimineringen av romer rekommenderar kommittén att konventionsstaten intensifierar sina ansträngningar att höja utbildningsnivån bland romerna, bland annat genom att öka kännedomen om att romska barn har möjlighet att få undervisning på sitt modersmål och genom att fortsättningsvis främja rekryteringen av romska lärare. Vidare uppmuntrar kommittén konventionsstaten att förbättra romernas förutsättningar för sysselsättning, bland annat genom att utbilda arbetslösa romer för arbetsmarknadens behov och säkerställa att de har lika möjligheter att få bostad och tillträde till offentliga utrymmen. Konventionsstaten borde också stärka sina ansträngningar att bekämpa de negativa attityder och stereotyper som romerna utsätts för, särskilt bland arbetsgivarna.

19. Kommittén noterar konventionsstatens ständiga engagemang för att integrera personer med utländsk bakgrund. Kommittén är dock fortfarande oroad över att det trots konventionsstatens integrerande åtgärder på många områden förekommer faktisk diskriminering av personer med utländsk bakgrund, bland annat av somalier. Kommittén är särskilt oroad över att sysselsättningsgraden bland personer med invandrabakgrund, särskilt bland kvinnorna, är lägre än bland den övriga befolkningen och att personer med invandrabakgrund och utlänningar alltjämt stöter på problem när de vill frekventera ställen med betjäning, såsom barer och restauranger. Kommittén noterar med belåtenhet att det i konventionsstaten har publicerats anvisningar om hur likabehandling kan säkerställas i kundbetjäning, men är fortfarande oroad över att invandrarna stöter på hinder när det gäller avtalsbaserade tjänster, såsom försäkringar och mobiltelefonitjänster (artikel 5 stycke e och f).

Kommittén rekommenderar att konventionsstaten ökar sina ansträngningar för att bekämpa diskrimineringen av personer med utländsk bakgrund. Särskilt borde konventionsstaten ytterligare förbättra lagstiftningen och metoderna för att eliminera diskrimineringen på arbetsmarknaden och förbättra sysselsättningsförutsättningarna för personer med invandrabakgrund. Konventionsstaten ombeds att i följande periodiska rapport ge närmare upplysningar om processen kring förnyandet av integrationslagen, där det är meningen att det ska bestämmas om individuella integrationsplaner för personer som sannolikt ska stanna i Finland i över ett år.

20. Kommittén uppmanar konventionsstaten att överväga ratificering av den internationella konventionen om skydd av alla migrerande arbetstgares och deras familjemedlemmars rättigheter.
21. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten då den i sitt nationella rättssystem genomför konventionen, och särskilt dess artiklar 2–7, beaktar relevanta delar av Durbanförklaringen och handlingsprogrammet (A/CONF.189/12, kap. I) som antogs i september 2001 av världskonferensen mot rasism, rasistisk diskriminering, främlingsfientlighet och därmed relaterad intolerans. Vidare uppmanar kommittén konventionsstaten att i sin följande periodiska rapport ge detaljerade upplysningar om handlingsplaner och andra åtgärder den har vidtagit för att genomföra Durbanförklaringen och handlingsprogrammet på det nationella planet. Kommittén uppmanar konventionsstaten att också delta aktivt och på bred front i arbetet som utförs i beredningskommittén för konferensen för översyn av åtagandena från Durban och också i själva översynskonferensen som arrangeras år 2009.
22. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten samtidigt då den lämnar sina rapporter gör dem tillgängliga för allmänheten och att kommitténs kommentarer om rapporterna på motsvarande sätt publiceras på de officiella och nationella språken.
23. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten vid uppgörandet av följande periodiska rapport ska fortsätta höra frivilligorganisationer som arbetar för att skydda mänskliga rättigheter, särskilt för att avvärja rasdiskriminering, och bredda dialogen med dessa organisationer.
24. Kommittén uppmanar konventionsstaten att uppdatera grunddokumentet till rapporten i enlighet med de harmoniserade rapporteringsanvisningarna för internationella konventioner om mänskliga rättigheter som det femte mötet mellan kommittéerna för mänskliga rättigheter antog i juni 2006 (HRI/GEN/2/Rev.4), särskilt anvisningarna om det allmänna grunddokumentet.
25. I enlighet med artikel 9 stycke 1 i konventionen och regel 65 i de ändrade procedurreglerna ber kommittén konventionsstaten att inom ett år från antagandet av dessa slutsatser lämna in uppgifter om hur rekommendationerna i punkterna 14, 16 och 19 har följts.
26. Kommittén rekommenderar att konventionsstaten ger sin 20:e, 21:a och 22:a periodiska rapport i en enda handling senast den 13 augusti 2011 och där beaktar de anvisningar som kommittén på sin 71 session antog specifikt för CERD-dokumentet (CERD/C/2007/1) och att konventionsstaten i rapporten behandlar alla frågor som framförts i de föreliggande slutsatserna